

Javaslat a

**Vitéz Molnár Andor őrnagy a Felvidék, Kárpátalja és Észak-
Erdély visszavételében**

**nemzeti érték
települési értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:
Molnár Péterné (név)

..... (aláírás)

Kunszentmiklós, 2020. év, július hó, 3 nap.

(P. H.)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: **Molnár Péterné**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Molnár Péterné**

Levelezési cím: 6090 Kunszentmiklós, Bolyó János u. 9.

Telefonszám: 76/350-434

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

2. „Vitéz Molnár Andor őrnagy a Felvidék, Kárpátalja és Észak-Erdély visszavételében”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása *(csak egy kategória jelölhető meg)*

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Kunszentmiklós, Kálvin tér 12.,

6090 Kunszentmiklós, Bolyó János u. 9.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

Települési értéktár

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása *(tetszőleges terjedelmű lehet)*:

MOLNÁR PÉTERNÉ: ÓSZENTANNÁTÓL NADWORNÁIG

Vitéz Molnár Andor őrnagy a Felvidék, Kárpátalja és Észak-Erdély visszavételében

Vitéz Molnár Andor hivatásos százados, posztumusz őrnagy Ószentannán született a Trianon előtti Arad megyében 1907. szeptember 6-án (Ószentanna Arad mellett található.) Édesapja Molnár Ödön professzor, polgári iskolai igazgató. Édesanyja Keszthelyi Kiss Erzsébet. A család Trianont követően jött Magyarországra. Gyermekeik: Molnár Andor, Molnár Ödön, Molnár Klára

1960-tól tartozom a családba, ott éltem azon bútorok között, amelyben életében még ő is, és naponta emlegettük, gondoztuk, gondozzuk a sírját. A könyvbe mintegy 240 körüli fényképet válogattam, kiegészítve a katonai pályafutás, és a történelmi események leírásával. Az első fejezet az akkori katonai képzés és az iskolák rendszerével foglalkozik. Molnár Andort 1917-ben íraták be szülei a Nagyváradi Hadapródiskolába.

Molnár Andor az 1919/1920-as tanévet Kőszegen (1921–1931) a Hunyadi Mátyás M. KIR. Reáliskolai Nevelőintézetben (az alreál iskolában) kezdte a III. évfolyamon, és itt fejezte be a tanulmányait az 1920/ 1921-es tanévben.

Közép szintű katonai képzést és nevelést Pécsen a Zrínyi Miklós M. Kir. Reáliskolai Nevelőintézetben kapott 1921 és 1925 között

(A rejtés időszaka.) 1925-től a Ludovika Akadémián tanult.1929. augusztus 20-án jelesen végzett a Ludovikán, ezért főhadnagyi ranggal került ki.

Molnár Andor 1925 és 1929 között tanult a Ludovika Akadémián. „Molnár Andor főhadnagy a M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémiát 1929-ben elvégezte és mind az elméleti, mind a gyakorlati vizsgákon a katonai tudományokban való tiszti képzettségét, valamint a katonai szolgálat ellátásához szükséges gyakorlottságát jelesen bebizonyította. A gyalogos csapattiszti szolgálat minden ágára képesítettnek ismeri el.” Az oklevél ennek hiteléül állíttatott ki 485. szám alatt Budapesten 1929. augusztus 20-án.

Kiss Ilona Valéria kunszentmiklósi középiskolai tanárnővel már tíz éve vártak egymásra a kaució miatt, mígnem Molnár Andor főhadnagy magánkihallgatásán Horthy Miklós kormányzó oldotta meg a dolgot. Kezességet vállalt a kaució hiányzó részére, és 1935. május 11-én házasságot kötöttek a Református templomban

Molnár Andor határőr főhadnagyot az 1936. szeptember 1-jén helyezték át a nyíregyházi M. Kir. Rákóczi Ferenc 12. Honvéd Gyalogezred II. zászlóalj állományába nyírbátori állomáshellyel, ahol ezen a napon főhadnagyi rendfokozattal állományba vétetett, és segédtiszti beosztást kapott. 1938. április 1-jén a zászlóaljtorzsból a 4. századhoz századparancsnokul beosztott.

(A magyar királyi 12. honvéd gyalogezredet 1920 tavaszán kezdték szervezni a volt magyar királyi munkácsi 11. és a szatmári 12. honvédezredek utódaként. 1930-ban kaptak nevet a honvédség alakulati, ettől kezdve viselte a Nyíregyházán és Nyírbátorban állomásozó 12. gyalogezred II. Rákóczi Ferenc nevét.)

A nyírbátori állomáshelyről kevés szó esett a családban, ezért fiatalkorunkban nem keltődött fel bennünk az érdeklődés, hogy ellátogassunk oda.

Történelmi esemény az ország és a katonatiszt életében

TRIANON és következményei

1920. június 4-én kötötték meg a trianoni békét a versaillesi Nagy-Trianon palotában, amelyet a győztes hatalmak részéről Nagy-Britannia, Franciaország (Georges Clemenceau), Olaszország képviselői, a vesztes Magyarország részéről pedig Drasche-Lázár Alfréd külügyminisztériumi főtitkár és Bernárd Ágoston munkaügyi- és népjóléti miniszter írt alá.

A békediktátum

A diktátum a többi vesztes féllel megkötött szerződéshez hasonlóan három rendelkezési körben tartalmazott súlyos "büntetést" és korlátozást. Az első és legsúlyosabb, az ország területének megcsonkítása, - vagyis a határrendezés volt - a másodikat a jóvátétel kiszabása, a harmadikat pedig hazánk fegyveres erőinek korlátozása jelentette.

Magyarország az alábbi területeket veszítette el:

- Erdély, (az ún. Partium, valamint a Bánság keleti része) Romániához került; – 103 093 km², a Magyar Királyság 31,78%-a.

- az északon Kárpátalja, a Felvidék, a szinte csak magyarok lakta Csallóköz Csehszlovákiához került; – 61 633 km², a Magyar Királyság 18,9%-a.
- délen az újonnan alakult délszláv állam, a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság része lett
- a Szerémség, Drávaköz (1163 km²), Bácska és a Bánság nyugati része, valamint a Muraköz (729 km²) és a Muravidék (947,8 km²) – 62 092 km², a Magyar Királyság 19,14%-a.
- egész Horvát-Szlavónország; – 42 541 km², a Magyar Királyság 12,87%-a.
- nyugaton egy sáv Ausztriához került, ahol később az új területekből Burgenland néven önálló tartományt hoztak létre a már aláírt Saint Germain-i békeszerződés alapján; – 3 965 km², a Magyar Királyság 1,22%-a.

A békeszerződés eredményeképp a **325 411 km² összterületű Magyar Királyság elveszítette területének több mint kétharmadát**, (az ország Horvátország nélküli területe 282 870 km²-ről 92 963 km²-re csökkent) lakosságának több mint a felét, az 1910-ben még **20 886 487 fős ország lakossága 7 615 117 főre esett vissza.**¹

Az 1. bécsi döntés

1938. november 2-án a bécsi Belvedere palota aranytermében kihirdették az első bécsi döntést. A német-olasz döntőbírószági határozat értelmében az egykori Felvidék területéből 11 927 km² került vissza Magyarországhoz és 869 299 többségében magyar lakos.² visszakerült Magyarországhoz: Galánta, Ungvár, Érsekújvár, Léva, Losonc, Rimaszombat, Rozsnyó, Kassa, Munkács és Beregszász, az új határvonal a felsorolt városoktól északra húzódott. a cseheké maradt Pozsony és Nyitra.³ Mindez a magyar diplomácia pillanatnyi sikere volt, mert háború nélkül sikerült visszaszerezni mind a területet, mind a lakosságot. A magyar királyi honvédség kijelölt csapatai 1938. november 5-én kezdték meg a bevonulást a Felvidék déli részeire.

November 5-én Horthy kiadta a hadparancsot:

„Honvédek!

A Trianon bilincsei alól felszabadult és újjászületett honvédség húszesztendei nehéz várakozás után átlépi a magyar határt, amelyet mindenkor ideiglenesnek tekintettünk. Egymillió testvérünk vár rátok odaát. Az ő számukra két évtizedes megpróbáltatás után ti jelentitek minden reményük és vágyuk beteljesülését.

Hazamentek elődeink drága vérével annyiszor megszentelt Felvidékünkre. Ezzel az érzéssel teljen meg lelketek és honvédségünk dicső múltjához méltóan szeretettel zárjátok szívetekbe a visszanyert ősi magyar föld minden lakóját. Büszkén és bizalommal bocsátalak utatokra, azzal a biztos tudattal, hogy az örök igazság jogán és az új életre támadt magyar erő segítségével visszaszerzett magyar területeket soha, semmi szín alatt ne hagyjuk el többé. Isten és a haza nevében előre!

Horthy”⁴

¹ HARMAT Árpád: A trianoni békeszerződés (1920. június 4.) történelemcikkek.hu/node244

² GOSZTONYI Péter: A magyar honvédség a második világháborúban, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1992., 15. o.

³ FÖLDI Pál: A Magyar Királyi Honvédség a második világháborúban, Anno Kiadó, MMVII, 20. o.

⁴ I. m., 20. o.

A kiindulási körzetekben várakozó csapatok megkapták a részletes parancsot a bevonulási hadművelet végrehajtására. A parancsot A székesfehérvári II. hadtest, a budapesti I. hadtest, a miskolci VII. hadtest és a debreceni VI. hadtest hajtotta végre november 5-e és november 11-e között. A négy vegyesdandár november 11-éig befejezte feladatát.

A VI. hadtest 17. gyalogdandárja eberswaldi Siegler Géza altábornagy vezetése alatt Munkácsot és Beregszászt vette birtokba.

Bevonulás Beregszászba 1938. november 9-én Molnár Andor főhadnagy vezetésével

Beregszászon kb. hat-hét éve jártam, Azt tudtam, hogy apuka szolgált ott, de sokkal kevesebb ismeretem volt arról az időről, mint most. Megnéztük a múzeumot, belépve oldalt egy szűk folyosó húzódott a kiállítási teremmel párhuzamosan. Benéztem, a fal zsúfolásig volt képekkel. Elhatároztam, hogy ezt a sok képet én nem nézem meg. A nagyteremből azonban ezen a folyosón kellett visszajönni, s amint rátekintettem az első képre, rögtön ráismertem, hogy ilyen képeink nekünk is vannak otthon a fényképalbumban. Innen kezdve le sem tudtam venni a szemem a fényképekről. Minden képen apukát kerestem. A képek a beregszászi bevonulást ábrázolták, amint a civil lakosság a bevonuló katonákat fogadta, a mi otthoni képeink pedig a katonákat bevezető Molnár Andor főhadnagyot és a város elöljáróságát ábrázolják.

1939.. A cseh betörés visszaverése

Munkács

A trianoni békediktátummal a mai Kárpátalját is elvesztettük. 1920-tól Podkarpatszka Rusznéven Csehszlovákia egyik tartománya volt. Az első bécsi döntés ennek a területnek egy részét is visszaadta Magyarországnak. Ez a helyzet sem a cseheknek, sem a Volosin-féle ukrán kormánynak nem tetszett. Megszaporodtak a határincidensek.

A legnagyobb a Latorca-parti városban, a szinte védtelen Munkácson történt, amit a cseh Prchala tábornok csapatai meglepetésszerűen megtámadtak. 1939. január 6-án, vízkereszt hajnalán katonai alakulatokkal megtámadták a várost, a központot tüzéséggel lőtték. Oroszvég és Klastrom környékén páncélosokkal és gyalogsággal nyomultak előre a kis létszámú honvédséget állomásoztató Munkács felé. A több századnyi cseh katonaság golyószórókkal és páncélozott járművekkel a Latorca folyó hídjánál szándékozott átkelni, rátörve a néhány főből álló határőrökre.⁵

A riasztott magyar katonák, köztük Molnár Andor a 12. honvéd gyalogezred állományában a 4. század parancsnokaként vett részt a Munkács körüli cseh betörés elhárításában ahol „*mint gépkocsival megerősített puskás század parancsnok századával ellentámadásra indult. Körülbelül nyolcórás utcai harcban a betört ellenséget visszavetette. Lelkesítő, bátor és önfeláldozó magatartásával századát a legnehezebb harctéri helyzetben is előrelendítette, minek következtében az ellenség az azonnali visszavonulást megkezdte.*”

Eredményes tevékenységéért a Kormányzói Dicsérő Elismerés látható jeleként a Magyar Koronás Bronzérem (Signum Laudis) a hadiszalagon kardokkal kitüntetést adományozta a kormányzó.

A hajnali négytől tartó kemény csatában az önként harcoló Rongyos Gárda és a civilek is segítettek.

A csehek részéről nagyon lelketlen volt a támadás időpontja; a görög katolikusoknak szenteste, a római katolikusoknak pedig vízkereszt napja volt. A munkácsiak visszaverték a támadást és megerősítették az I. bécsi döntés után kialakított határt.

⁵ POPOVICS Béla: 70 éve volt a munkácsi vízkereszt-i csata, 1. o.
<http://www.karpatjalap.net/archivum418szam/v3.html>

A munkácsi cseh betörés áldozatainak temetése 1939. január 8-án. A hősi halottakat a Városháza előtt az Árpád téren ravatalozták fel. Magyar áldozatok: Ecsedy Szabó József százados, Koncz József főhadnagy, Rozs József zászlós, Szarka István önkéntes, Chrisztin Péter önkéntes, Sepenthál Ferenc tűzoltó.

Imrédy Béla miniszterelnök január hónapban járt Munkácson, és fogadta Molnár Andor főhadnagyt. Munkácson járva én is kijelöltem képzeletben a helyét a Főtéren.

Molnár Andor főhadnagy 1939. január 23-án áthelyeztetett, állományba vétetett a M. Kir. „Rákóczi Ferenc” 12. honvéd gyalogezred II. zászlóalj állományából a M. Kir. 24. határvadász zászlóalj állományába, Beregszászba és beosztatott a puskásszázad parancsnokául. 1939. február 21-étől áthelyezték a puskásszázad állományából a portyázószázadba parancsnoknak. Molnár Andor főhadnagy Csapatparancsnoki Dicsérő Elismerésben részesült 1939. március 4-én.

A M. Kir. „Rákóczi Ferenc” 12. honvéd gyalogezred 1. számú Tiszti parancsának kivonata, amely kelt Nyíregyházán 1939. március 4-én. Az 1. pontban az alábbi dicséretet hirdeti ki: CSAPATPARANCSNOKI DICSÉRET és ELISMERÉS a felsőbb rendelet folytán az ezred kötelékéből f év január 23-kivált MOLNÁR ANDOR főhadnagy több mint két éven át, mint zlj. sgt., majd mint szd. teljesített az ezrednél igen jó és értékes szolgálatot.

Fanatikus, bátor és mindenkor tette kész fellépésével alárendeltjeinek mintaképül szolgált. Századában bátor, harcos szellemet elszántságot és lelkes kötelességtudást nevelt és fejlesztett.

A Felvidék visszacsatolása alkalmával több ízben, valamint a Munkács város ellen végrehajtott cseh orvtámadás visszaverése alkalmából öntevékeny, merész tetteivel, előljáróinak teljes elismerését és alárendeltjeinek megbecsülését érdemelte ki. A 12-es bajtársak szeretete és jókívánságai kísérik további útján.

Kívánom, hogy katonai pályáján továbbra is kísérje a katonaszerencse és hogy munkájával önzetlen szép hivatásunk gyümölcsét, MAGYARORSZÁG régi határainak visszaszerzését mielőbb megérjük.

ABT OTTÓ EZREDES sk. ezredparancsnok

A kiadmány hitelül: Nyíregyháza, 1939, évi március 7-én.

Tudtul adatott „1939.március 31-én a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos különleges helyzetben tanúsított vitéz magatartásért a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával megkapta a Signum Laudist, a „Dicsérő Elismerés Koronás Bronz Emlékérmét hadiszalagon kardokkal.” Budapest, 1939. június 14-én 18025 szám alatt.

1939.. Kárpátalja déli részének visszavétele. Huszt

1939. január végén a Kis-Huba hadrend keretében állították fel a 24. határvadász zászlóaljat Beregszász székhellyel és rendelték alá a 7. határvadász dandárnak. Kárpátalja 1939. március 18-án visszakerült az anyaországhoz. Ezzel a ténnyel a trianoni békeszerződés óta Magyarországnak először lett hegyi határa, melynek megvédéséhez hegyi határvadász zászlóaljak és határvadász portyázó századok létrehozása szükségeltetett.

Április 8-án a III. Csoportfőnökség határozott arról, hogy a 24. határvadász zászlóalj Beregszászról Husztra települ, a feladata pedig más alakulatokkal a magyar határ védelme Románia felé.

Molnár Andor főhadnagyt 1939. június 1-jén Beregszászról Husztra helyezték a portyázószázad parancsnoki beosztásában

I 1940.. II. Bécsi döntés. Bevonulás Észak-Erdélybe: Sepsiszentgyörgy (Uzon)

A trianoni békediktátumot követően a magyar politika fő célja a területi revízió elérése. A Felvidék egy része az 1938. november 2-án kihirdetett első bécsi döntéssel visszakerült. 1939 márciusában pedig Kárpátalja visszacsatolására került sor.

A magyar politikai- és a katonai vezetés 1939-től kereste a lehetőséget a magyar területek Romániától való visszaszerzésére. 1939. szeptember 1-jén kitört a II. világháború. Románia, mint Lengyelország szövetségese mozgósította csapatait Észak-Erdélyben és Moldvában. Ezt a tényt a magyar kormány Magyarország elleni fellépésként értékelte.

1939. augusztus 23-án a magyar kormány elrendelte a honvédség részleges mozgósítását, valamint a határ közelében állomásozó csapatok készenléti helyzetbe helyezését. Az 1940. évi nyugat-európai német villámháborús sikerek a szomszédos közép-kelet-európai országokból részleges mozgósításokat váltottak ki, így Magyarországon is. Május 13-án mozgósították a székesfehérvári II., a kassai VIII. hadtestet, az I. hegyidandárt, illetve részlegesen a gyorshadtestet. Ezeket a seregeket május 29-étől „gyakorlatozás céljából” Munkács, Ungvár, Beregszász körzetében helyezték el. Ez az esemény újabb román mozgósítási hullámot váltott ki. Május 27-én a szombathelyi III. és a pécsi IV. hadtest alakulatainak létszámfelemlését határozta el a katonai vezetés. Ekkor tájt Románia engedett a szovjet területi követelésnek, ezért június 27-én a magyar kormány teljes mozgósítást rendelt el. A hadsereg vezetése június 29-én elhatározta a határvadász zászlóaljak román határra való előrevonását. A III., IV., V., VI. hadtesteket békehelyőrségeikben vasúti szállításra készítették fel. Válaszul Románia mozgósított, itthon pedig az I. és VII. hadtestet mozgósították. Ezzel a teljes katonai állományra kiterjesztették a mozgósítást.

Bevonulás Észak-Erdélybe: Sepsiszentgyörgy (Uzon)

1940. augusztus 30-án a második bécsi döntés Észak-Erdélyt Magyarországnak ítélte. 1940. szeptember 5-étől a határvadász zászlóalj részt vett az erdélyi bevonulásban. Menetvonaluk célja Sepsiszentgyörgy volt. Szeptember 13- és november 20-a között határbiztosító feladatokat látott el a demarkációs vonalon. Parancsnoksága Sepsiszentgyörgyre települt.⁶

Az emberiség történelme során mindig védekezett a támadások ellen. Az egymást követő történelmi korokban különböző építészeti megoldások szolgálták a védelmet: árkok, földvárak, várak, várkastélyok, falakkal körülvett városok, bástyák, rondellák, kazamaták, övvar rendszer, erődkomplexumok, ország védelmi vonalak, erődítések.

Különösen az 1938-tól 1940-ig visszacsatolt területek határainak védelme készítette az ország vezetését a keleti határ megerősítésére. Magyarország határa kitolódott, ezért egy új védelmi rendszert kellett kialakítani. Ebben a folyamatban az elsődleges szerepet az adott földrajzi viszonyok jelentették és a keleten megjelenő ellenséggel, a Szovjetunióval.⁷ Meg kellett erősíteni a határokat.

A Keleti-Kárpátok erődrendszerének megálmodója és kidolgozója Hárosy Teofil (hadiműszaki törzskari) ezredes volt.⁸ Az erődrendszer megépítésének fontosságáról egyszerű szavakkal győzte meg a katonai és a politikai vezetést: „Ha valamely kert, házhely stb. birtoklását (...) biztosítani akarjuk (...) kerítéssel vesszük körül. A kerítés mindazonáltal soha nem lesz közömbös (...) tiszteletet parancsol. Az ellenség figyelembe veszi, számol vele.”⁹

⁶ ILLÉSFALVI Péter • SZABÓ Péter, Erdélyi bevonulás, 1940, Tortoma Könyvkiadó, Barót, 2010., 5. o.

⁷ Az Árpád-vonal szakmai szemmel (1940–1944) ZMNE honlap

⁸ Keleti- Kárpátok erődrendszere Weblap

⁹ I. m.

1940 végére elkészült Hárosy vezetésével a terv, amely hármas védelmi vonalat tervezett: Árpád-vonal, Szent László-állás, Hunyadi-állás.

A Hunyadi-állás az akkori Galíciában, a Keleti-Kárpátok lejtői előtt: Turka, Tuchia, Ludvikova, Szmoloda, Zielone, Mikulicsin (Tatarov), Zabie, említik még Nadvornaja, Uscie Put stb helységeket is. Nem összefüggő rendszer. Feladata, az ellenséget megakadályozni abban, hogy menetből támadhasson az Árpád-vonal védőire. A Hunyadi-állást főként a völgyekben lévő támogatott és műszaki zárral körülvett települések, helységektámpontok alkották. Helységektámpont volt az a település, amelyet műszaki akadállyal vettek körül (drótakadály, harckocsi akasztó, aknamező stb.). Az épületeket megerősítették: bejáratait eltorlaszolták, ablakait, homokzsákokkal zárták el. Föld-fa bunkereket, páncéltörő-, lőállásokat létesítettek. A védelmi erőt felkészítették a körkörös védelemre és helység harcra.¹⁰ A Hunyadi-állás arra is szolgált, hogy Galíciában harcoló erők ennek fedezetében visszahúzódhassanak a Kárpátokba.

A Szent-László állás az ezeréves határon épült ki a hágók védelmére. Főbb csomópontjai: Orosz, Beszkid (Wolosati), Uzsoki-, Vereckei-, Kisszolyvai-, Toronyai-(Viskovi), Légio-, Pantyr-, Tatár- (Jablonkai)-hágók.¹¹

Az Árpád-vonal, magyar határon belüli, völgyzár jellegű védelmi rendszer. A kiépített támpontok, völgyzárak (15–20–40 km mélységben) a hegyeken átvezető valamennyi szorost, hágót, átjárót lezártak: Cirókaófalú, Utcás, Sóslak, Malomrét (Fenyvesvölgy), Viharos-Havasköz (Lyuta), Alsóverecke (Szarvasháza, Vezérszállás, Szarvasgereben), Jablonka, (Volóc), Vízköz, Ökörmező, Felsősebes, Szinevér, Alsókalocsa, Oroszmorka, Brusztura, Körösmező (Drahobrát), Rahó, Tiszabogdány.¹²

Apáink, nagyapáink egyedülálló védelmi rendszert hoztak létre Európában. A Keleti-Kárpátok erősítési rendszerének kidolgozásakor figyelembe vették a korábbiakon túl a szökellő, kúszó, magával robbanóanyagot cipelő katonát is, aki eljutott a betonmonstrumig és fel is robbantja azt. Romániának a szovjetek oldalára való átállását követően a védelmi rendszer jelentőségét veszítette.

Az 1942 októberében kezdődő szervezési évvel az addig önálló gépkocsizó lövész zászló ezredkötelékbe szervezték. Talán az átszervezéssel járó személyi mozgások miatt Molnár Andor 1942. októbere után a gyalogságtól áthelyezték a gyorsfegyvernem egyik csapatnemét alkotó gépkocsizó lövészekhez a kassai 4. gépkocsizó lövész zászlóaljhoz századparancsnoki beosztással.

Április 22-én a 2. páncélos hadosztály azt a feladatot kapta, hogy folytassa az előnyomulást, de napközben a támadási terv módosult, Tlumaczyk-tól keletre és Slobodka Lesna-tól nyugatra való támadásra szolt a parancs. A 4. és az 5. gépkocsizó lövész zászlóaljak sikertelen támadást indítottak Tlumaczyk elfoglalására. A támadás elakadt.¹³

Április 23-án a 3. gépkocsizó lövész ezred (Sándor István ezredes) a XI. hadtest – parancsnokságától Tlumaczyk birtokba vételére kapott utasítást. A támadást 16 óra 15 perckor kezdte meg az ezred, de most sem járt sikerrel. Április 23-áról 24-ére virradó éjjel szakadatlanul harcban állt a településen, amelyet nem sikerült birtokba venni.¹⁴ Molnár Andor százados az éjszakai harcban már nem vett részt, mert Tlumaczyk településen délután 17 órakor Molnár Andor századost, a Magyar Királyi 4. honvéd gépkocsizó lövész zászlóalj századosát 1944. április 23-án századának élén, támadás közben érte a végzetes sebesülés az orosz hadműveletek alatt. Bevitték a nadwornai kórházba, ahol másnap, április 24-én hunyt el. Ideiglenes sírja a nadwornai görög katolikus templomkertben volt.

¹⁰ Keleti- Kárpátok erődrendszere Weblap

¹¹ I. m.

¹² http://www.rfero.hu/keleti-karpatok_mint_haborus_hadszinter.html

¹³ I. m. 6. o.

¹⁴ I. m. 7. o.

A halálát közlő hivatalos iratok tanúsága szerint Tlumaczykban érte a halálos sebesülés. A családi legenda szerint harckocsira tették, a feje Maléter Pál ölében nyugodott. Útközben még harcolni kellett a harckocsi állományának. Majd beértek a nadwornai kórházba, ahol másnap reggel 9 órakor tért meg a teremtőjéhez. A nadwornai görögkatolikus templom kertjében temették el.

Hamvai hazakerültek Kunszentmiklóásra. Pontosan nem tudjuk, hogy ki volt az a magas rangú, kunszentmiklósi kötődésű katonatiszt, (Lehetett Bartha Károly honvédelmi miniszter is.) aki a fia holttestéért ment a frontra, hogy hazahozassa. Molnár Andor parancsnoka, dr. Gallay Emil kérte, hogy Molnár Andor hamvait is szállítsák haza. Együtt érkezett meg a két koporsó 1944. július 2-án este a vasútállomásra, ahol mindkét család várta a koporsót, köztük az M jelzetű koporsót Molnár Andor közel 6 és 4 és fél éves fiai. A B jelzetűt pedig a másik család. A Kiss-család bibliai beírása szerint július 3-án reggel ravatalozták fel Molnár Andor koporsóját apósa, Kiss Géza házában. 1944. július 4-én délután 3 órakor temették el Kunszentmiklóson katonai tiszteletadással a református újtemetőben. (Mind a református, mind a katolikus egyház halotti anyakönyvét megnéztem, nem találtam benne abban az időben Molnár Andoron kívül temetett hősi halottat. Valószínűsíthető, hogy nem Kunszentmiklóson temették el a másik halottat.) A családjunk ma is nagy tisztelettel emlegeti azt a katonatisztet, akinek köszönhetjük, hogy hősi halottunk itt nyugszik a temetőben, és kegyelettel ápolhatjuk a sírját. Anyuka ezt a példát mutatta nekünk, ezt tanultuk meg, s ennek szellemében cselekszünk.

A II. világháborús emlékmű Kunszentmiklóson, a Kálvin téren áll, amelyen Molnár Andor neve is olvasható. Az emlékművet 1990-ben állították. A bronz domborművet Pallag Zsuzsa készítette.

Molnár Andor neve is felkerült a kunszentmiklósi II. világháborús emlékműre. Molnár Andorné anyuka kérése meghallgatásra talált, aki így is adózni akart férje emlékének. Akarta, hogy látható jele legyen hősi halálának. Mi akkor még fiatalok voltunk, kevésbé értettük. Ott voltunk az emlékmű avatásán. Azóta minden évben halottak napján virágot helyezünk el. Ezt már a felnövő unokáim is megszokták. Én pedig, ha átmegyek a téren, mindig megkeresem apuka nevét az emlékművön.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett *(tetszőleges terjedelmű lehet)*:

Vitéz Molnár Andor élete és hazaszeretete példa értékű, elkötelezett volt az ezeréves határok - Felvidék, Kárpát-alja és Észak-Erdély - visszavételében. A galíciai fronton az életét áldozta, aki Kunszentmiklóshoz oly módon kapcsolódott, hogy a felesége Kiss Ilona idevalósi, hősi halála után ideköltözött haza a család, a II. Világháborús emlékművön olvasható a neve.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Irodalomjegyzék

Ajánlás, Dr. Bornhardt Attila ezredes, igazgató, Hadtörténelmi Levéltár és Irattár
Előszó, Molnár Péterné Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt, Pilinszky János-, Móricz Zsigmond-, Toldi Ferenc díj kitüntetettje
Molnár Andor őrnagy élete és katonai pályafutása
 Születési adatai
 Katonai neveltetése, iskolái
Katonai nevelés és képzés jellemzői a dualizmus korától a rejtés időszak végéig (1874–1937)
Molnár Andor katonai neveltetése, iskolái
 M. Kir. Hadapródiskola Nagyvárad (1898–1919) bemutatása
 Hunyadi Mátyás M. Kir. Reáliskolai Nevelőintézet története, Kőszeg (1874–1931)
 M. Kir. Zrínyi Miklós Főreáliskola története, Pécs (1898–1934)
M. Kir. Ludovika Akadémia története, Budapest (1872–1945)
 Molnár Andor 1925 és 1929 között tanult a Ludovika Akadémián. Képek az akadémisták életéből
Molnár Andor katonai szolgálata a M. Kir. Honvédségben
A M. Kir. Honvédség létrehozása, fejlesztése, 1919–1945
Az önálló magyar hadsereg megszervezése, 1919–1921
A hadsereg helyzete a trianoni békeszerződés után, 1921–1927
Első lépések a Magyar Honvédség létrehozására 1927–1930
Hadseregfejlesztés 1932–1937 között
A M. Kir. Honvédség a II. világháború idején, 1938 – 1945
Katonai szolgálatának állomáshelyei
 Pécsi M. Kir. Béla Király 8-k Honvéd Gyalogezred 7. századánál szakaszparancsnok
 M. Kir. Székesfehérvári 2. határőrkerület III. osztály állománya
 M. Kir. Székesfehérvári 2. határőrkerület I. osztály állománya
A Határőrség megszervezése és feladata
A katonatiszt családja
Esküvő Kiss Ilonával 1935. május 11-én
Történelmi esemény az ország és a katonatiszt életében, TRIANON és következményei
József Attila: Nem, nem, soha!
Juhász Gyula: Trianon
Az I. bécsi döntés
1938, Bevonulás a Felvidék déli részére
1939, A cseh betörés visszaverése Munkácson
1939, Kárpátalja déli részének visszavétele, Huszt

1940,II. Bécsi döntés

Bevonulás Észak-Erdélybe: Sepsiszentgyörgy (Uzon)

Sylveszter Lajos. A magyarok 1940-es bejövetele

Molnár Andor százados Tusnádfürdőn 1941. június 17-én kapta meg a Kelet-Magyarország és Észak-Erdély egy részének felszabadulására alapított Erdélyi Emlékérmét

A 2. Gyalogsági Tartalékos Tiszti Tanfolyam záróünnepsége Tusnádfürdőn 1941-ben

1941. november 1-jétől Sepsiszentgyörgyön szolgál

1942. november 1-jétől 1944. április 23-áig (24-éi), Kassai 4. gépkocsizó lövészászlóalj

Fénykép a harctérre indulás előtti napokból

Az 1. magyar hadsereg Galíciában és a Keleti-Kárpátokban

Molnár Andor százados a fronton

Pillanatképek az első vonal mögül (A m. kir. honvéd haditudósító század közlése)

Orosz harctér, május elején

Temetése Kunszentmiklóson 1944. július 4-én

Molnár Ödön jezsuita szerzetes: *Édesanyám vigasztalása*

Posztumusz elismerések

Családi képek

Családi fényképek felesége családjáról

Önéletrajz

Források

Tartalomjegyzék

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Temetése Kunszentmiklóson a Református temetőben

A síremléken olvasható a neve. (A koszorúk éppen az egyik fiának a temetésekor borítják a sírt.)

A II. világháborús emlékmű Kunszentmiklóson, a Kálvin téren áll, amelyen Molnár Andor neve is olvasható. Az emlékművet 1990-ben állították. A bronz domborművet Pallag Zsuzsna készítette.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Nyilatkozat

A javaslatához csatolt saját készítésű vagy tulajdonú fényképek, dokumentumok és filmek felhasználására vonatkozó hozzájárulásáról

Alulírott név: Molnár Péterné

Szül. hely: Tiszasüly, idő: 1942. év, 06. hó 25. nap

Lakcím: Kunszentmiklós, Bolyó János u. 9.

Szemig.szám: AJ 222467

engedélyezem, hogy az **ÓSZENTANNÁTÓL NADWORNÁIG**

Vitéz Molnár Andor őrnagy a Felvidék, Kárpátalja és Észak-Erdély visszavételében

nemzeti értékhez mellékelte, általam készített fényképes dokumentumokat bármely értéktár bizottság korlátlanul, bármikor térítés – és díjmentesen felhasználja és nyilvánossá tegye a nemzeti értékek adminisztrációja, archiválása, dokumentálása és népszerűsítés érdekében.

Kunszentmiklós, 2020. július 2.

.....
Molnár Péterné
nyilatkozó aláírása